รายงาน
เฝ้าระวังทางระบาดวิทยา ประจำสัปดาห์
WESR
Weekly Epidemiological Surveillance Report
สำนักระบาดวิทยา กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข / Bureau of Epidemiology, Department of Disease Control, Ministry of Public Health.
ISSN 0859-547X http://epid.moph.go.th/weekly/w 2548/menu wesr48.html
ปีที่ ๓๖ : ฉบับที่ ๓๑ : ๑๒ สิงหาคม ๒๕๔๘ Volume 36 : Number 31 : August 12, 2005

สัปดาห์ที่	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26
จำนวนจังหวัดที่ส่ง	54	55	66	65	62	66	63	57	62	68	65	58	65	56	59	55	60	63	64	57	66	64	66	63	62	60

สัปดาห์ที่	27	28	29	30	31	32	33	34	35	36	37	38	39	40	41	42	43	44	45	46	47	48	49	50	51	52
จำนวนจังหวัดที่ส่ง	58	70	63	65	64																					

สัปดาห์ที่ 31 ระหว่างวันที่ 31 กรกฎาคม – 6 สิงหาคม พ.ศ. 2548
จำนวนจังหวัดส่งข้อมูลรายงานโรคเฝ้าระวังทางระบาดวิทยาเร่งด่วนทันตามกำหนดเวลา
สัปดาห์ที่ 31 ส่งทันเวลา 64 จังหวัด คิดเป็นร้อยละ 84

โรคไข้หวัดนกในสุกร: สาธารณรัฐอินโดนีเซีย

Avian Influenza, Porcine: Republic of Indonesia

สถานการณ์โรค/ภัยที่สำคัญ

✍ รายงานโดย: ธีรศักดิ์ ชักนำ เสาวพักตร์ ฮิ้นจ้อย และประวิทย์ ชุมเกษียร
สำนักระบาดวิทยา กรมควบคุมโรค
✉ tchuxnum@health3.moph.go.th

สาธารณรัฐอินโดนีเซียรายงานว่า ตรวจพบเชื้อไข้หวัดนกในสุกรบนเกาะชวา จากการสำรวจสุกร 3 ครั้งในเมือง Tangerang จังหวัดบันเต็น ทางทิศตะวันตกของเกาะชวา โดยเก็บตัวอย่างจากโพรงจมูก (Nasal swab) ทั้งหมด 187 ตัวอย่าง ส่งตรวจทางห้องปฏิบัติการด้วยวิธี RT-PCR, Agar-gel precipitation test และ Sequencing analysis Haemagglutination inhibition test แบ่งการสำรวจดังนี้

1. **การสำรวจครั้งแรก**ทำในวันที่ 23 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2548 ในฟาร์มในหมู่บ้าน Babat ตำบล Legok พบเชื้อไข้หวัดนก (H5N1) จากตัวอย่าง 5 ใน 10 ตัวอย่าง
2. **การสำรวจครั้งที่ 2** ทำในวันที่ 14 เมษายน พ.ศ. 2548 ในหมู่บ้าน Rancaiyuh ตำบล Panongan พบเชื้อไข้หวัดนก (H5N1) จากตัวอย่าง 6 ใน 10 ตัวอย่าง เก็บจากสุกร 31 ตัว ที่มีอายุมากกว่า 5 เดือน

สารบัญ

◆ โรคไข้หวัดนกในสุกร: สาธารณรัฐอินโดนีเซีย 533
◆ สรุปการตรวจสอบข่าวการระบาดของโรคในรอบสัปดาห์ สัปดาห์ที่ 31 วันที่ 31 กรกฎาคม - 6 สิงหาคม พ.ศ. 2548 535
◆ ผลการดำเนินงานเฝ้าระวังการติดเชื้อเอ็ชไอวี จังหวัดภูเก็ต ปี 2547 537
◆ ข้อมูลรายงานโรคเฝ้าระวังทางระบาดวิทยาเร่งด่วนประจำสัปดาห์ สัปดาห์ที่ 31 วันที่ 31 กรกฎาคม – 6 สิงหาคม พ.ศ. 2548 542
◆ ข้อมูลรายงานโรคเฝ้าระวังทางระบาดวิทยา จากบัตรรายงาน 506 ประจำเดือน กรกฎาคม 2548 549

3. การสำรวจครั้งที่ 3 ทำในวันที่ 26 เมษายน พ.ศ. 2548 ในหมู่บ้าน Babat ตำบล Legok พบเชื้อไข้หวัดนก (H5N1) จากตัวอย่าง 1 ตัวอย่าง ใน 6 ตัวอย่าง เก็บจากสุกร 6 ตัว ที่มีอายุมากกว่า 1ปี

การเลี้ยงสุกรดังกล่าวเป็นการเลี้ยงใกล้ชิดกับไก่พื้นเมือง ทำให้สุกรมีโอกาสกินอุจจาระจากไก่ที่ติดเชื้อไข้หวัดนก แต่อย่างไรก็ตามไม่มีสุกรตัวใดแสดงอาการป่วย ขณะนี้ได้มีการสำรวจเพิ่มเติมในชวากลาง ชวาตะวันตก กาลิมันตันตะวันตก สุราเวสีใต้ บาหลี เรียว และสุมาตราเหนือ รวมทั้งกักกัน ควบคุมการเคลื่อนย้าย ฉีดน้ำยาฆ่าเชื้อ

หลังจากนั้น ทางการสาธารณรัฐอินโดนีเซียได้พบผู้เสียชีวิตด้วยไข้หวัดนกในอำเภอ Tangerang ในเดือนมิถุนายน พ.ศ. 2548 จึงได้ทำลายสุกรที่ติดเชื้อไข้หวัดนกประมาณ 200 ตัวในหมู่บ้านที่ใกล้กับหมู่บ้านที่มีผู้เสียชีวิตด้วยไข้หวัดนก 3 ราย

นอกจากการพบสุกรที่ติดเชื้อไข้หวัดนกทางชวาตะวันตกของเกาะแล้ว มหาวิทยาลัยสุราบายาในชวาตะวันออกได้พบเชื้อไวรัสไข้หวัดนก (H5N1) จากการเก็บตัวอย่างจากช่องปาก (Throat swab) และจากเลือดของสุกรที่จังหวัดสุราบายา พบว่า เป็นเชื้อสายพันธุ์เดียวกันกับที่เกิดโรคในไก่ และนกกระทาที่เคยมีการติดเชื้อไข้หวัดนกครั้งก่อนถึงร้อยละ 98

สาธารณรัฐอินโดนีเซียได้ประกาศว่า มีการแพร่ระบาดของไข้หวัดนกในสัตว์ปีกตั้งแต่เดือนธันวาคม พ.ศ. 2546 โดยระบาดใน 21 จังหวัดจาก 33 จังหวัด ตลอดระยะเวลา 2 ปี เกาะชวามีการระบาดมากที่สุด แต่เนื่องจากภูมิศาสตร์ของประเทศเป็นหมู่เกาะกระจัดกระจาย และมีฟาร์มขนาดย่อยมาก คนในชนบทจะเลี้ยงไก่ไว้รอบบ้านจึงยากลำบากในการควบคุมโรค อย่างไรก็ตามเจ้าหน้าที่ก็สามารถยับยั้งการระบาดได้ในเดือนตุลาคม พ.ศ. 2547 โดยไม่มีผู้ติดเชื้อในขณะนั้น แต่ในเดือนเมษายน พ.ศ. 2548 ก็ได้พบการระบาดของไข้หวัดนกในสัตว์ปีกพื้นเมืองอีกครั้ง

การพบเชื้อในสุกรที่สาธารณรัฐอินโดนีเซียครั้งนี้ไม่ได้เป็นการพบเชื้อในสุกรครั้งแรก แต่เคยมีการพบเชื้อของไข้หวัดนกในโพรงจมูกสุกรในประเทศเวียดนาม 1 ตัว ในปี พ.ศ. 2547 และ มีการยืนยันการพบเชื้อไข้หวัดนก (H5N1) จากการสุ่มเก็บตัวอย่างสุกรในมณฑลฟูเจี้ยน สาธารณรัฐประชาชนจีน ระหว่างปี พ.ศ. 2544 ถึง พ.ศ. 2546 อย่างไรก็ตามนักวิทยาศาสตร์จีนกล่าวว่าการพบเชื้อยังไม่ชัดเจนว่าเป็นเพียงการปนเปื้อนของเชื้อแค่ที่ผิวหนังหรือเฉพาะโพรงจมูก ไม่ได้เป็นการติดเชื้อตามธรรมชาติ

จากการติดเชื้อ H5N1 ในสุกรดังกล่าวเป็นตัวอย่างของทฤษฎีกลายพันธุ์ของไข้หวัดใหญ่จากสัตว์สู่คนว่าเกิดมาจากสุกร เนื่องจากพบเชื้อไข้หวัดใหญ่ในคนหลายสายพันธุ์ ในอดีตมีจุดเริ่มต้นมาจากสุกร และสุกรสามารถป่วยเป็นไข้หวัดใหญ่ของคนได้ ดังนั้นสุกรจึงอาจได้รับทั้งไวรัสไข้หวัดใหญ่ของสัตว์ปีก และของคนเข้าไปพร้อม ๆ กัน จึงทำให้เกิดการแลกเปลี่ยนสารพันธุกรรมของไวรัสสองสายพันธุ์ดังกล่าว จนเกิดเป็นไวรัสไข้หวัดนกสายพันธุ์ใหม่ที่สามารถติดต่อสู่คนได้ในที่สุด อย่างไรก็ตามแม้ว่าในประเทศไทยยังไม่พบการติดเชื้อไข้หวัดนกในสุกร แต่ก็จะต้องเฝ้าระวังโรคในสุกรทั้งทางอาการ และทางห้องปฏิบัติการอย่างใกล้ชิดต่อไป

เอกสารอ้างอิง

1. Office International des Epizooties. Update on avian influenza in animals in Asia (type H5) [Online]. [cited 2005 Jul 13]. Available from: URL: http://www.oie.int/downld/AVIAN%20INFLUENZA/A_AI-Asia.htm.
2. ProMED-mail. Avian influenza - Eastern Asia (48): Indonesia, pigs, RFI 20050414.1079. [Online]. [cited 2005 Jul 14]. Available from: URL: http://www.promedmail.org.
3. ProMED-mail. Avian influenza - Eastern Asia (53): Indonesia, pigs 20050514.1325. [Online]. [cited 2005 Jul 14]. Available from: URL: http://www.promedmail.org.